

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технологій і дизайну
Кафедра будівництва та цивільної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФТД Тетяна ІВАНШЕНА
2024 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Охорона праці в галузі

Освітньо-професійна програма Конструювання та технології швейних виробів

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Соколан Юлія Сергіївна
Профайл викладача	http://op-bzd.khnu.km.ua/vykladachi/
E-mail викладача(ів)	sokolan.julia@gmail.com
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9207
Консультації	Очні: Відповідно до графіка, встановленого кафедрою Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
О	Д	1	1	5,0	150	51	17	34			99				+

Анотація дисципліни

Дисципліна "Охорона праці в галузі" є однією із дисциплін загальної підготовки і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 182 «Технології легкої промисловості» за освітньо-професійною програмою «Конструювання та технології швейних виробів».

Дисципліна викладається для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності Технології легкої промисловості. При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять, зокрема, методи проблемного навчання.

Пререквізити: вихідна дисципліна

Кореквізити: Інноваційні технології швейного виробництва, переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Охорона праці в галузі» є формування у студентів основних понять правил формування безпечного робочого середовища на підприємствах в галузі легкої промисловості та при роботі фахівця з конструювання та технологій швейних виробів, а також надання їм знань та умінь використання та впровадження отриманих знань на практиці.

Завдання дисципліни. Вивчення негативних факторів робочого середовища в сфері легкої промисловості, а також нормативної та правової бази захисту здоров'я працівників в умовах впливу негативних шкідливих факторів праці, стану охорони праці на підприємстві легкої промисловості, застосування індивідуальних і колективних засобів захисту здоров'я і життя людини.

Компетентності, на формування яких спрямовано ОК:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми виробництва і технологій легкої промисловості або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до здійснення безпечної діяльності у сфері виробництва продуктів легкої промисловості. Здатність приймати ефективні рішення та забезпечувати належний рівень якості виконуваних робіт, безпеку та економічну ефективність у сфері виробництва та технологій легкої промисловості

Очікувані результати навчання.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: розуміти широкий міждисциплінарний контекст виробництва і технологій легкої промисловості, враховувати правові, економічні, соціальні, етичні, екологічні аспекти при вирішенні складних наукових, інженерних та виробничих задач та прийнятті відповідних рішень; організувати роботу дослідницького чи виробничого колективу, здійснювати керівництво його діяльністю відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів підприємства/установи, забезпечувати ефективність та якість роботи колективу, безпеку праці і навколишнього середовища; оцінювати та усувати ризики при прийнятті технологічних та організаційних рішень в сфері виробництва і технологій легкої промисловості, приймати ефективні рішення за невизначеності умов та вимог.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1-2	Охорона праці. Предмет і завдання дисципліни	Проведення кількісної оцінки ризику виникнення небезпеки на підприємстві	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 1	10	[1, 2, 6, 8]
3-4	Правові аспекти охорони праці	Визначення ергономічних сумісностей швейного обладнання	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 2	10	[5, 7, 10]
5-6	Правовий захист працівників легкої промисловості	Визначення складових пожежної безпеки в швейному цеху	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 3	10	[5, 7, 10, 13, 14]
7-8	Основи ергономіки робочого місця	Проектування системи штучного освітлення в приміщеннях легкої промисловості	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 4	10	[1, 11, 17, 25]
9-10	Пожежна та екологічна безпека підприємства	Розрахунок природного освітлення в приміщеннях легкої промисловості.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тематичного контролю 1, підготовка до практичного заняття 5	10	[3, 4, 11, 12, 13, 14]
11-12	Освітлення виробничих приміщень	Розрахунок виробничого шуму в швейному цеху	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 6	10	[15, 22, 26, 27, 28]
13-14	Захист від виробничого шуму	Розрахунок вентиляції в приміщеннях легкої промисловості	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 7	10	[4, 6, 7, 18, 19]
15-16	Вентиляція виробничих приміщень	Розрахунок площі укриття для залучених на підприємстві працівників	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 8	10	[1, 8, 16, 26]
17	Особливості захисту населення в особливий період	Розрахунок площі укриття для залучених на підприємстві працівників	Опрацювання лекційного матеріалу, тематичного контролю 2	9	[1, 8, 16, 26]

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції, практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності».).

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. При оцінюванні знань студентів здійснюються різні засоби контролю, зокрема поточний контроль здійснюється під час практичних занять, при чому враховуються різні види роботи.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання практичної роботи; знання теоретичного матеріалу з теми; правильність та безпомилковість виконання практичного завдання; своєчасний захист практичної роботи. Термін захисту практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному занятті після виданого завдання та теми практичної роботи. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін з реєстрацією у відповідному журналі кафедри, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі. Засвоєння студентом теоретичного лекційного матеріалу з дисципліни оцінюється письмовим опитуванням або тестуванням. Пропущене практичне заняття студент повинен відпрацювати у встановлений викладачем термін. Протягом семестру студент повинен отримати не менше 5 оцінок на практичних заняттях.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Контроль лекційного матеріалу	Підсумковий контроль
Практичні заняття	Тематичні контролі	залік
0,6	0,4	За рейтингом

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатне для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для самоконтролю здобутих студентами результатів навчання

1. Який склад служби охорони праці на підприємстві в залежності від кількості працівників?
2. Які бувають інструктажі з охорони праці?
3. Які існують види нещасних випадків на підприємстві?
4. Які основні законодавчі документи з охорони праці?

5. В чому основна відмінність у забезпеченні охорони праці жінок на підприємствах?
6. Що таке НПАОП?
7. Які основні НПАОП застосовуються у галузі легкої промисловості?
8. Що таке ергономіка?
9. Які існують види сумісностей в ергономіці?
10. Які вимоги до конструкції робочого місця?
11. Який документ регламентує пожежну безпеку на підприємствах в Україні?
12. Які існують категорії приміщень за вибуховою та пожежною небезпекою?
13. Які бувають системи освітлення?
14. Як класифікують освітлення за призначенням?
15. Які існують розряди зорових робіт?
16. Яким документом регламентується освітлення у виробничих швейних цехах?
17. Які існують методи розрахунку штучного освітлення?
18. В чому основна небезпечність виробничого шуму?
19. Як поділяють шум за характером спектру?
20. Які існують методи зниження рівня шуму?
21. Які існують засоби індивідуального захисту від шуму?
22. В чому полягає основне призначення систем вентиляції?
23. Яка система вентиляції повинна передбачатись у швейному цеху?
24. Що впливає на розрахунковий повітрообмін в приміщенні?
25. За яким принципом розраховується місткість укриття на підприємстві?
26. Хто несе відповідальність за безпеку працівників в особливий період?
27. Який алгоритм евакуації з виробничого цеху у випадку виникнення надзвичайної ситуації?
28. Що є обов'язковими елементами укриттів?

Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Охорона праці в галузі» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою.

1. Соколан Ю.С. Інженерне обладнання будівель : методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / уклад. Ю. С. Соколан. Хмельницький : ХНУ, 2021. 73 с.
2. Прикладні інформаційні технології в цивільній безпеці та охороні праці: Методичні рекомендації і настанови до практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 263 «Цивільна безпека» / уклад. Ю. С. Соколан. Хмельницький : ХНУ, 2022. 63 с.

Рекомендована література

Основна

3. Kalda G., Sokolan Yu., Pietrucha-Urbaniuk K., Studzinski A. Occupational and Ecological Safety of Employees. - Rzesow, 2023. - 156 p.
4. Беліков А.С. Пожежна безпека. Підручник / А.С. Беліков, О.В. Пилипенко, Ю.Г. Шаранова, В.М. Довгаль та ін. – Дніпро: Журфонд, 2019. – 508 с.
5. Ференц Н.О. Пожежна профілактика технологічних процесів: підручник / Н. О. Ференц, Ю. Е. Павлюк. – Львів : ЛДУ БЖД, 2019. – 332 с.
6. Іванов, Ю. Ф. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України : законодавство враховане станом на 01.01. 2020 / Ю. Ф. Іванов. - Київ : "Правова єдність" : Алерта, 2020. - 786 с.
7. Охорона праці : навч. посіб. з практикумом / І. П. Пістун, Л. А. Катренко, Ю. В. Кіт. – Київ : Університетська книга, 2020. – 540 с.
8. Основи охорони праці в Україні : навч. посіб. / Т. М. Вахонєва ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Дакор, 2019. – 505 с.
9. Хмельовський В.С. Охорона праці / В. С. Хмельовський, Є. І. Марчишина, Т. О. Білько, М. М. Мотрич, В. І. Скібчик. – 2023. – 594 с.
10. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький. – [Б. м.] : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. – 108 с.
11. Управління охороною праці : навчальний посібник для студентів спеціальності – «Цивільна безпека», освітньої програми «Охорона праці» / В.В. Березуцький. Харків : ФОП Панов А.М., 2021. 412 с.
12. Ризик-менеджмент використання обладнання та технологій : навч. посібник для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека», освітня програма «Охорона праці» / В.В. Березуцький. Харків : ФОП Панов А.М. 2020. 424 с.

Допоміжна

13. НПАОП 17.6-1.11-06. Правила охорони праці для підприємств трикотажної галузі промисловості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/41218/doc-%D0%9D%D0%9F%D0%90%D0%9E%D0%9F_17.6-1.11-06
14. НПАОП 18.2-1.03-06 Правила охорони праці для швейного виробництва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/33812/doc-%D0%9D%D0%9F%D0%90%D0%9E%D0%9F_18.2-1.03-06
15. ДБН В.2.5:28-2018 Природне освітлення. – Київ, Мінрегіонбуд України. – 2018. – 136 с.
16. ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування. – Київ, Мінрегіонбуд України. – 2013. – 146 с.
17. ДСанПІН 3.3.2-007-98 Гігієнічні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислюваних машин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98>
18. Державні санітарні норми допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків на території житлової забудови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-19>
19. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму. Мінрегіонбуд України. К. -2014. – 85 с.
20. Хилько М.І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М.І. Хилько. – К., 2017. – 267 с.
21. Соколан Ю.С. Аналіз програмного забезпечення для навчання та перевірки знань з питань охорони праці. / Ю.С. Соколан, О.В. Романішина // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2020. - № 4 (287) – с. 76-84
22. Соколан Ю.С. Аналіз змін у нормуванні природного освітлення приміщень у відповідності із державними будівельними нормами / Ю.С. Соколан, К.А. Паршенко // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. - № 6 (291) – с. 67-73
23. Соколан Ю.С. Інженерне обладнання будівель : методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / уклад. Ю. С. Соколан. Хмельницький : ХНУ, 2021. 73 с.
24. Соколан Ю.С. Аналіз спеціалізованого програмного забезпечення з охорони праці для реєстрації нещасних випадків та аналізу травматизму / Ю.С. Соколан, О.В. Романішина // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. - №1 (293) – 2020 – с. 58-66
25. Прикладні інформаційні технології в цивільній безпеці та охороні праці: Методичні рекомендації і настанови до практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 263 «Цивільна безпека» / уклад. Ю. С. Соколан. Хмельницький : ХНУ, 2022. 63 с.
26. Інженерне обладнання будівель Навчальний посібник для студентів, що навчаються за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування / Ю.С. Соколан. – Хмельницький. – 2022. – 226 с.
27. Соколан Ю.С., Шевеля В.В., Педгонь І. Автоматизований підхід до оцінки стану бокового природного освітлення приміщень // Український журнал будівництва та архітектури. - №5 (011). - 2022. - с. 100-109
28. Соколан Ю.С. Вдосконалення автоматизованого підходу до оцінки стану та розрахунку природного освітлення / Ю.С. Соколан, О.В. Багрій // Український журнал будівництва та архітектури. - № 1 (019) (2024). - с. 142-149